

Mitt magiska finger – Roald Dahl

Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte

Läsa, tänka, samtala och skriva om de ämnen som Roald Dahls text *Mitt magiska finger* berör, till exempel rätt och fel, brott och straff, elakheter och hämnd. Eleverna utvecklar sin förmåga att förstå texten, förklara och stava ord, begrepp och fraser i svenska språket, träna sitt skrivande, samt tolka bilder.

Före läsning av Mitt magiska finger

Bestäm målet med läsningen, vilka teman som ska beröras, välj ut de uppgifter som passar dig och klassen. Gör en enkel målbeskrivning, utvärdera efteråt och bedöm/kartlägg elevernas resultat. Arbeta med lässtrategierna där det passar. De fyra lässtrategierna används i klassen när man bearbetar innehållet och ges inte som individuella uppgifter:

- *Förutspå*: Stanna ibland och låt eleverna gissa vad som ska hända sedan. "Runda" – alla får säga vad de tror.
- *Klargöra/redo ut*: Alltid i samtalen om det lästa. Nya ord? Oklart sammanhang?
- *Ställa frågor*: Eleverna kan öva sig att ställa frågor till texten. Frågor där man hittar svaret a) på raden, b) mellan raderna, c) utanför texten.
- *Sammanfatta*: Kan göras ibland på en läxa. Alltid på något sätt till sist efter läsningen för att klargöra vad man läst.

Före läsning – Analys av bokens omslag

Visa boken. Låt klassen titta på den och prata om personer, färger, handling i bilden. Hur ser flickan ut? Fingret? Vad handlar boken om? **Närläs**: Stoppa efter första sidans inledning: Vad får vi veta? Stämmer bilden bra med textens innehåll?

Under läsning

Fortsätt läsa högt till s 19. Samtal i detalj om vad man får veta till exempel om:

- Detaljer om flickan? (räknar fel, stavar fel, blir lätt arg, reagerar på orättvisor/det hon tycker är fel, magiska fingret).
- Hur går det för herr Hägg, Ville och Filip när de jagar?
- Vad tror du om de fyra änderna? Hur kommer det sig att de flyger efter dem så där?

Ordlista/uttryck för stavning och betydelse: skjuta, för sitt höga nöjes skull, ungt, vackert, lägga näsan i blöt, aldrig, tänkt, intalat mig själv, skamvrån, innan vi hann blinka, oerhört, yvig, inte gå in på, alltid, hemskt, plötsligt, satte kurs mot, i hela fridens namn.

Eventuellt läsning hemma: läs högt samma avsnitt som lästs i skolan den dagen. Återberätta gärna för någon.

Frågor till avsnitt 1 (s 20-29)

Förutom att använda läsförståelsestrategierna, några förslag på frågeställningar:

- Hur märker herr Hägg att han förändrats?
- Hur känner herr och fru Hägg sig?

- Reagerar Filip och ville på samma sätt?
- Vad känner familjen när de flyger?
- På vilket sätt har de fyra änderna förändrats?

Ordlista/uttryck för stavning och betydelse: avteckna sig tätt intill varandra, riktigt, pågick, på något vis, upptäckte, illröd, alldeles, fönstret, likadant, flaxa häftigt, bar iväg uppåt, enorma, människor, satte näbbarna högt i vädret.

Frågor till avsnitt 2 (s 30-40)

Förutom att använda läsförståelsestrategierna, några förslag på frågeställningar:

- Hur får herr Hägg sin familj att sluta gråta?
- Hur går det att bygga ett bo?
- Hur reagerar du på att fru Hägg säger att hon "skulle kunna lägga ett ägg"?
- Vilken gammal saga påminner s 36-37 om?
- Tycker du att någon i familjen verkar mer "fågel" än de andra?

Ordlista/uttryck för stavning och betydelse: uppättna, tjänar, inte ett dugg, tvungna, någonstans, munnen, byggde, slå sig ner hos, visserligen, avskyvärda, elektriska, ockuperat, ta under sina vingar, vedervärdigt, äppelträd.

Frågor till avsnitt 3 (s 41-53)

Förutom att använda läsförståelsestrategierna, några förslag på frågeställningar:

- Flickan vill höra med familjen hur de har det – vad händer?
- Hur går det för familjen att sova?
- Vad händer på morgonen?
- Vad tycker du om att författaren låter flickan ställa frågor till dig som läser boken? (s 44-45)

Ordlista/uttryck för stavning och betydelse: telefonen, märkligt, blåste upp ordentligt, allihop, hemsk, gudskelov, få sitt livs överraskning, kikade, skillnad, lov, går med på, hedersord, gratulera, nybörjare, svartnade för ögonen, samtidigt, tjuta, underbart.

Introducera Tankemeningar (har du inte använt dig av tankemeningar kan du [läsa mer här](#)). Förslag på meningar:

- Håller du med någon av dem? Vem ger någon lov att skjuta? Är det OK att jaga?
- *"Men det är skillnad!" sa herr Hägg. "Vi har lov att skjuta änder!"*
- *"Vem har gett er lov till det?" frågade anden.*

Frågor till avsnitt 4 (s 54-61)

Förutom att använda läsförståelsestrategierna, några förslag på frågeställningar:

- Berätta vad flickan ser när hon kommer hem till familjen efter att de blivit människor igen.
- Skriv två meningar om varje person. Jämför med varandra – vad skrev ni? Hur blev det?
- Vad tänker du om slutet? Vad tror du händer?

- *Undersök*: Under hur lång tid utspelar sig bokens händelser? (*dag 1* jakten och det magiska fingret, förvandling till fåglar s 15, *dag 2* människor igen s 51).

Ordlista för stavning och betydelse: erkänna, vänta sig det värsta, märklig, slägga, vara i färd med, befjädrade vänner, spritt språngande galna, ända upp, högljutt.

Efter läsning

Språkligt:

- Lek med språket. Ha kul. Undersök och upptäck. Arbeta med verben: ta tema, undersök sägeverben, tempusväxlingen i dialoger och berättandet – presens/preteritum. Exempel: s 27 berättande preteritum: flög, dröjde, hade, skrek, frågade, sa. Presens i dialog: är, har, börjar, går.
- Andra former i dialog: uppmaning: kom, var, titta. Passiv form: känns. Så klart kan man inte kräva att eleverna ska KUNNA detta men det skadar inte att börja använda termer tidigt. Att medvetandegöra om ords böjning.
- Undersök *textbindningen*: hur förs handlingen vidare? Vilka ord används? Man kan ju ta en eller ett par tydliga exempel och prata lite om. Skriv orden på tavlan och ha en kortskrivning där de ska ingå. Spridda exempel på enstaka ord och uttryck: sid 8 därför, en gång, sid 9 men så en söndagsmorgon, då, sid 10 och innan, i flera månader, sid 11 då, sid 14 men, då, och plötsligt, sid 15 nu, och, nu, den här gången, sid 16 första timmen, andra timmen, i samma ögonblick, sid 20 sent samma kväll, sedan, sid 21 nu, så, sid 22 när morgonen kom, då först, sid 24 nu, sid 25 en minut senare, men innan, sid 27 strax, sid 32 efter ett tag, sid 40 men, varje gång, till slut, och sedan, sid 41 på natten, sid 42 sedan, sid 43 till sist, sid 48 sedan, sid 49 samtidigt, sid 50 sedan, och så plötsligt, sid 53 sedan, sid 60 i samma ögonblick, plötsligt, sid 61 sedan.

Bildanalys. Vandra genom *bilderna* en gång till. Vilka bilder uttrycker innehållet bäst? Finns det någon bild som ni tycker inte hör ihop så bra med innehållet?

Bokens komposition. Metakognition – skrivteori som kan ge eleverna aha-upplevelsen av att det går att påverka sitt eget skrivande. Denna görs muntligt. Låt eleverna vara aktiva detektiver och leta exempel.

Inledningen: visar exempel på hur man presenterar sig som berättare, skapar förväntningar och aktiverar läsaren.

Upptäckning: avsnitt där spänningen ökar? (s 10, 14, 18-21, 28).

Vändpunkter: vilka finns? (s 22, 44-45).

Avslutningen: ger idéer om fortsatt händelseförlopp – lätt att skriva vidare.

Gemensamt fabulerande och eget skrivande

Hur kan boken fortsätta? Samla förslag på tavlan. Ju tokigare desto roligare. Skriv sedan ett kapitel till eller ett eget äventyr. Använd minst 15 ord och uttryck från ordlistorna. Planera med hjälp av: början, mitt och slut.

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Centralt innehåll*

Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja

texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.

Betygskriterier*

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar **med mycket gott flyt** och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med **god** säkerhet. Eleven för också **välutvecklade** resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.